Harvey, William King (1915–1976)

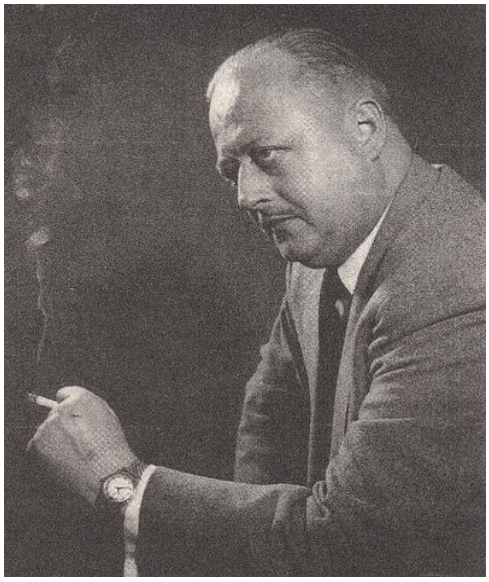

A CIA kezdeti történetének egyik emblematikus figurája minden bizonnyal Bill Harvey. Legendás esettel jellemezhető különös egyénisége. 1961 telén a frissen beiktatott John F. Kennedy elnök behívatta az Ovális Irodába az ügynököt, akinek nevéhez a berlini sikerek voltak köthetők, illetve aki az elnökkel való megbeszéléstől kezdve a Fidel Castro elleni műveletek irányítója lett. Harveyt az előtérben kötelező átvizsgálásra megállította az elnöki biztonsági szolgálat ügynöke. A kérdésre, hogy van-e nála fegyver, morcosan a hóna alá nyúlt, és egy revolvert adott át a testőrnek. A meglepetés akkor érte a fehérházi alkalmazottat, amikor a CIA prominens személyisége lehajolt western csizmájához, és bokára erősíthető tartójából egy bulldog orrú 38-as pisztolyt halászott elő. Az esetet követően az Ovális Irodába való belépésekor a következő mondattal mutatták be Kennedynek: „Elnök Úr, engedje meg, hogy bemutassam Amerika James Bondját, William King Harveyt."

Bill Harvey a CIA-n belül is különös egyéniségnek számított. Nyers modorával, cinikus humorával és vadnyugati stílusával a kollegáiban is megütközést keltett. Aki először találkozott vele, könnyen hihette azt, hogy feladatára alkalmatlan, csak tévedésből bízták meg komoly műveletek irányításával. Szolgálatban is Martini-szüneteket tartott, rendszeresen fegyverekkel volt felszerelkezve, felkészülten várta a támadásokat és merényleteket, nem alaptalanul, hiszen a KGB többször megkísérelte elrablását. Amennyiben James Angleton a kifinomult, prominens családból származó, egyetemen költészetet tanult, intellektuális szuperkém, akkor Harvey az alulról jövő, kispolgári, egyenes gondolkodású, célorientált, vasakaratú nyomozókém. Ez a kép persze sematikus, Harvey esze ugyanis Angletonéhoz hasonlóan különlegesen éles volt, és hiába a családi háttér és képzettség színvonalának hiányossága, olyan összetett gondolkodásra és rendkívüli megoldó képességre volt képes, hogy a CIA legnagyobb mesterkémei közé sorolható.

Karrierjét a konkurens szervezetnél, az FBI-nál kezdte, a háború után azonban a frissen megalakult CIA-hez csatlakozott, és a kémelhárításnál kezdett dolgozni. A Cégen belül sikeressé és ismertté minden bizonnyal Kim Philby elleni memoranduma tette, amelyben kifejtette, hogy az MI6 (Military Intelligence, Section 6 – Katonai Hírszerzés, 6-os Szekció, az angol hírszerzés) amerikai megbízottja szovjet kém. Ennek köszönhette a CIA berlini bázisának (Berlin Operációs Bázis) vezetői posztját. Berlinben a szovjet szektor alatti titkos alagút műveletének irányításával bizonyította be, hogy a legvakmerőbb vállalkozásokban is a talpán áll, és a KGB fenyegetéseitől sem retten meg. A Cég nagyágyújaként új feladatra szemelték ki 1961-ben: a Castro megbuktatására irányuló műveletek vezetője lett. Karrierjének tetőpontját jelentik a kubai manőverek, de míg ezt elérte, hosszú utat kellett bejárnia.

Bill Harvey 1915. szeptember 13-án született az Indiana állambeli Danville-ben, amely napjainkban Indianapolis alvóvárosa. Édesanyja, Sara King Harvey irodalmár volt, doktori kutatásokat végzett Oxfordban, és minden bizonnyal egyike lehetett azon kevés nőknek a korszakban, akik elérték a PhD fokozatot, és így az Indianai Egyetem professzoraként taníthatott. Har-

vey nem ismerhette az édesapját, még 10 hónapos korában elhunyt. Anyjával így különleges kapcsolata volt, főleg egyetlen gyermekként. Sara erős nő volt, domináns alkat, akinek nem kellett felemelnie a hangját, hogy tekintélyt parancsoljon. Kiváló műveltséggel rendelkezett, és szabadidejében is Shakespeare műveiben merült el. A könyvekhez csak kézmosás után engedte kisfiát, és a megfelelő lapozás technika elsajátítását követelt meg tőle.

Harvey jól tanult, és a középiskolai tanulmányai után az Indianai Egyetemen jogot végzett, 1933 szeptemberétől 1937 szeptemberéig. 1934 áprilisában, tehát az egyetem kezdetén feleségül vette diáktársát, Elizabeth Howe McIntire-t, elképzelhetően az anyai függéstől menekülve. Miután friss diplomás jogászként befejezte tanulmányait, a fiatal pár a Kentucky államban található Maysvilleben telepedett le, Harvey magánügyvédi irodában dolgozott. 1939 szeptemberében az ifjú jogászt itt érte Lengyelország megtámadásának a híre, és elhatározta, hogy állami szolgálattal próbál részt vállalni az Amerikát is fenyegető Németországgal szemben. Jelentkezett az FBI-hoz, ahol mint minden felvételizőt alaposan átvilágították. Megállapították, hogy Harvey antikommunista, és demokrata nézeteket vall, az egyetem elvégzésétől tisztes jogászként éli az életét, rendezett családi háttérrel rendelkezik, a fegyverek iránti szembetűnő vonzalma pedig kiváltképp alkalmassá teszi a szövetségi nyomozók munkájára. Gyerekkorát nézve Bill a középiskolában kerülte az atlétikát, de egészséges és erős fizikummal rendelkezett. Az egyetemen kiváló eredményei voltak írástanból, jó osztályzatot kapott angolból és pszichológiából, közepes és elégséges osztályzatokkal rendelkezett hadi tudományokból. Az információk ellenőrzése pozitív képet adott, így 1940. november 26-án az FBI központjából hivatalos értesítés érkezett Maysvillebe J. Edgar Hoover aláírásával, melyben közölte Harveyval, hogy az elvárásoknak megfelel, és mostantól a Szövetségi Nyomozó Iroda különleges ügynöke. A mintegy 50 újonc között találjuk őt, akiknek Pearl Harbor előtt egy évvel kezdődött meg a kiképzésük. Harveyt az orvosi vizsgálatokon erős fizikumúnak találták, kartonjából kiderül, hogy dohányzik, de ekkor még nem fogyaszt alkoholt. A virginiai Quanticoban található FBI-akadémiát kiváló eredményekkel végezte, gépfegyver-használatból kitűnőre vizsgázott.

Kiképzése után a „Bureau” legprominensebb központjába, a New York-i irodába került, és hamarosan a Nemzetvédelmi Csoport (National Defense Squad) tagja lett. 1941 novemberében előléptették, és New Yorkból Pittsburghbe helyezték át. Ekkorra már az FBI olasz-szakértője, az itáliai nemzetbiztonsági ügyek ismerője, beleértve a maffia működését is. Pittsburghben már kifejezetten kémelhárítással foglalkozott, hatáskörébe tartozott a náci kettősügynökök beszervezése. Együtt dolgozott Mark Felt-tel, aki később a Watergate-botrányt felderítő *Washington Post* informátora lett.

Harvey idővel kevésnek érezte az irodai munkát, az „aktatologatást”, úgy érezte többre hivatott, és szívesebben dolgozna a terepen. Jelentkezett a külföldi műveletekben való részvételre (Közép- és Dél-Amerikában), de felettesei visszautasították családi állapotára hivatkozva, és úgy ítélték, hogy szakértelme értékesebben hasznosítható, ha a Nemzetbiztonsági Divíziónál, tanácsadóként működik. Annak

ellenére, hogy évek hosszú munkája alatt a náci hírszerzés egyik legjobb szakértőjévé vált, a háború alatt kizárólag az Egyesült Államok kísérte az események alakulását.

1945 őszére hatalmasat fordult a világ Amerika szemszögéből. Az eddig szövetséges Szovjetunió barátságtalan lépései intő jelet képeztek az FBI számára is, és három különleges ügynök kapta feladatul a szovjet hírszerzés folyamatos vizsgálatát. Bill Harvey közöttük volt. Első komoly ügye egy Elizabeth Bentley nevű KGB-ügynök kihallgatása volt 1945 novemberében, aki átállóként információkkal szolgált az Egyesült Államokban működő szovjet ügynökhálózatról. A 15 napos kihallgatás során Bentley 51 Kanadában és az Egyesült Államokban tevékenykedő szovjet ügynök kilétét fedte fel. 27 közülük szövetségi alkalmazásban állt. Az ügy felgöngyölítésében jelentős érdeme volt Harveynak, és neve ekkor lett igazán ismert a kémelhárítás világában. Az FBI ráébredt, hogy a KGB lépéselőnybe került.

1947 nyarán Harvey FBI-karrierje megbicsaklott. Egy szerencsétlen incidens miatt magára haragította a roppant szigorú J. Edgar Hoovert, és nemkívánatossá vált az igazgató szemében. Az eset július 11-én történt. Harvey és kollegái egy arlingtoni házban mulattak késő estig. Egyik munkatársával hazafelé indultak, majd a Potamac folyó feletti Memorial-hídon áthajtva elvált az útvonaluk. Harvey Washington központjába vezetett, majd a Lincoln emlékműtől északra fordult a Rock Creek Parkhoz. Ezután eltűnt az éjszakában. Miután reggel 9-ig nem ért haza, felesége (becenevén Libby) telefonált az FBI-nak, hogy bejelentse férje eltűnését. Aggodalmai közepette azt is elárulta a kollegáknak, hogy Harvey az utóbbi időben rosszkedvűnek és kiábrándultnak tűnt. Nyomozni kezdtek utána, egészen addig, míg egy óra elteltével hívás érkezett, hogy Harvey megjelent otthonában. Elmondása szerint a park melletti úton óriási esőzés kezdődött, az autója leállt, és nem tudta beindítani, így egész éjszaka benne aludt. A főnökség előtt az ügy rendkívül kínos volt, bár munkatársai állították, hogy Harvey nem ivott többet a kelleténél, mégis Hoover ki volt kelve magából, és arra hivatkozott, hogy ha bárki rátalál az autójában éjszaka – nyilvánosságra kerülve – módfelett kellemetlenül érintené az FBI-t. Az igazgató szigorú magatartást követelő szabályzata nem engedte meg az ilyen kihágásokat még akkor sem, ha az egyik legjobb szakértőről volt szó. Hoover Indianapolisba helyeztette át Harveyt, aki erre válaszul benyújtotta lemondását. Ezzel még inkább maga ellen fordította az FBI hírhedt igazgatóját.

Munka nélkül semmiképp sem maradt, hiszen alig telt el pár hónap, a szerveződő OSO (Office of Special Operations – Speciális Műveletek Hivatala) kivetette rá a hálóját, és innen egyenes út vezetett a frissen alakuló CIA-be. A Cégnek hatalmas szüksége volt Harvey szakértelmére, és azokra az információkra, amikkel rendelkezett. Nem véletlen, hogy Hoover a továbbiakban árulónak tartotta, és mindent megtett a lejáratására. De nem csak egykori főnöke tekintett rá ellenségesen. A régi OSS-veteránok egy részének is épphogycsak elfogadható volt, szalonképessé kizárólag tudása és eredményei tették a szemükben. A társadalmi különbségek miatt adódott mindez. Harvey kispolgári származása, „vidéki” (midwestern) stílusa miatt kilógott a Yale jogászainak zárt közösségéből. Angletonnal is emiatt volt hűvös viszonya az első időkben. A két szuperkém pont egymás inverz képe volt. Harvey a rendőr, az agresszív, fegyvermániás kopó, egyszerű és katonás ruházattal, mogorva stílussal. Angleton a költő, a kifinomult Yale-diák, az elegáns és mindig sudár, tiszta beszédű arisztokrata. Harvey fegyvereket gyűjtött, Angleton horgászott és orchideaneveléssel töltötte szabadidejét. A két különböző egyéniség a CIA két ügynöktípusát testesítette meg. A nyomozó és a konspirátor.

Harvey a Philby-affér sikere nyomán a Berlini Operációs Bázis vezetői posztját kapta (mely akkor a legmagasabb elvárásokat követelő tisztség volt a Cégen belül), és valóra vált hosszú idő óta dédelgetett

vágya, vagyis hogy külföldön irányítson műveleteket. Berlin azonban több volt szimpla kémterepnél. A hidegháború legforróbb pillanatainak középpontjában állt, minden pillanatban Harvey helyes ítélőképességét és hidegvérét tette próbára.

A Berlini Operációs Bázis főnöki tisztét 1952 és 1959 között látta el, ez alatt Harvey az NKVD elsőszámú célpontja lett, rövid időn belül vadászott rá a szovjet titkosszolgálat összes Berlinben működő ügynöke. Legfontosabb akciója a berlini alagút volt. Az egykori náci főváros romjai között egészen más világ várt rá, mint bármelyik FBI-irodában otthon. Berlin rendkívül veszélyes terep volt. A város kocsmái és mulatói telve voltak zavaros vízben halászó ügynökökkel, kétes alvilági figurákkal, csempészekkel. A szovjet titkosszolgálat leste a kettősügynöknek beszervezhető németeket, bárkit megkörnyékeztek, megzsaroltak, hogy információkat gyűjtsenek, besúgóként működjenek az oldalukon. Az amerikai ügynökök nagy veszélyben dolgoztak, bármely szektorába is mentek a városnak. Harvey alámerült ebben a sötét világban. A hírszerzéshez, kihallgatásokhoz gyakran merészkedett át a szovjet-szektorba is, búvó lakásokban, ködös sikátorokban faggatta informátorait, éjszakai szórakozóhelyeken, bárokban igyekezett beszervezni helyi németeket, hogy a CIA segítségére legyenek az egyre durvuló hidegháború elsőszámú harcszínterén.

Az idegpróbáló feladatok miatt is, Harvey alkoholfogyasztása folyamatosan emelkedett. Bár kollégái mind állítják visszaemlékezéseikben, hogy felettesük ítélőképességét, munkára alkalmasságát nem befolyásolta a naponta elfogyasztott Martini mennyisége, azonban Harvey érezhetővé váló alkoholizmusa egyértelmű. Ezt jól körvonalazza az a tény, hogy a bázis dolgozói a „Kupa” becenevet adták főnöküknek. Elképzelhetően a józanság és a részegség közötti keskeny határon egyensúlyozott munka közben is. Több kollégája adott részletes leírást Harvey „Martini-szertartásáról”. A közös ivásoknak hagyománya alakult ki. Harvey szerette tesztelni a bázis dolgozóit, és a Martini-szünetek alkalmasak voltak, hogy megállapítsa alanya férfiasságát, munkához való hozzáállását, de mindemellett megvolt a rituálénak a Bogart-i hűvös hangulata abban az időben. Milinowski Strasse-n található villájában két hatalmas fotel nézett farkasszemet egymással. Mögöttük a szekrényben mindig állt egy vagy két üveg Gilbey’s gin, az elmaradhatatlan Noilly Prat vermouth, jégtörő és Martini pohár-készlet. Az első italt gyorsan, „húzóra” megitták, a beszélgetés legelején. A másodikat lassabban, ízlelgetve, röviddel az első után. A harmadik pohár Martinit közvetlenebb témába merülve gurították le. Az italszünet után elérkezett az idő, hogy visszatérjenek a munkájukhoz.

Hiába az alkoholfogyasztás, és a józanság megkérdőjelezhetősége, a bázis dolgozóinál elérte, hogy tisztelettel tekintsenek rá. Bayard Stockton – aki Bill alatt szolgált Berlinben, és életrajzát kidolgozta – négy pontban foglalja össze, miért nézhettek fel ennyire főnökükre. Harvey mindig tudta mit miért tesz, és mivel mi a célja, rendkívüli következetességgel rendelkezett. Pontos és érthető utasításokat adott alkalmazottainak. Másodszor, az adminisztrációt és a műveleteket nézve olyan gyakorlati tudással, megoldó képességgel és kockázatvállalással rendelkezett, amiről egy mindennapi ember csak álmodozhatott. Harmadszor, vezetőként is mindig meghallgatta alkalmazottai véleményét a szituációkról, és ha adott esetben jobbnak ítélte, mint sajátját, hajlandó volt megváltoztatni véleményét. Negyedszer, a bázis minden dolgozója tudta, hogy egy igazi mesterkém megoldásait nézhetik közvetlen közelről, és minden lépéséből valami értékeset tanulhatnak.

A Berlini Operációs Bázis történetének legnagyobb, és egyben legdrágább művelete volt a szovjet szektor alatt húzódó titkos alagút. Célja az oroszok és keletnémetek közötti hírcsatornák lehallgatása volt. 1951-ben indult meg az akció kidolgozása. 1955 februárjában, hét hónap munkálati

idő után készült el az alagút, márciusban pedig az a helysége is, ahol az Angliából szállított lehallgató műszerekkel a távvezetékekre csatlakozást végezték. Ezt a gépekkel teli szobát egy függőleges akna kötötte össze az alagúttal, ugyanis a biztonságért még mélyebben helyezkedett el a föld alatt. Az egész hossza körülbelül 450 méter volt, és jelentős része húzódott a szovjet zóna alatt. Az akcióban profi tolmácsok vettek részt, akik a nap minden órájában fordították a lehallgatott 443 ezer telefonbeszélgetést. A távírószalagok hosszúsága elérte a napi 300 métert. Sem az amerikaiak, sem az angolok nem tudhatták azonban, hogy az MI6 ügynöke, George Blake az oroszok kettősügynöke, és rajta keresztül a Kreml már a kezdetektől tudomást szerzett az akcióról. Blake titkos munkája viszont olyannyira fontos volt számukra, hogy biztonsága érdekében az oroszok hagyták kisebb titkok kiszivárgását az alagúton keresztül. Felfedezését is véletlenszerűnek álcázták: 1956. április 22-én hajnalban ásni kezdtek az alagút fölött, mert néhány nappal azelőtt egy heves esőzés zárlatot okozott a kelet-berlini kábelekben. Így az oroszoknak megvolt az indíték, amiért kiássák őket. Miután elérték a titkos aknát, keletnémet technikusok elvágták a vezetékeket, a lehallgatás megszűnt. Délutánra már az alagútba is bejutottak, és a másik vége felé indultak. Mikor az amerikai oldalon hallották a lépéseiket, Harvey kibiztosította az elrettentésül odaállított (megtöltetlen) géppuskát, és a kattanás jellegzetes hangjára az oroszok hallhatóan futólépésben hátráltak vissza. Pár nap múltán az oroszok megsemmisítették az alagutat.

A CIA csak évekkel később döbbent rá, hogy Blake már a kezdetektől kiszivárogtatta a művelet terveit, így az alagút az 50-es években rendkívüli sikernek számított a hidegháború kémjátszmái között. Harveyt a Philby-affér után újból hősként ünnepelték, ez azonban nem változtatott a helyzeten, hogy továbbra is ivott, dohányzott, revolvereket pörgetett és rágta a körmét. Magánélete pont ellentétes irányba haladt karrierjével, házassága ugyanis romba dőlt. Az emberfeletti munka, az éjszakai élet és a növekvő italozás tette tönkre kapcsolatát Libbyvel. Elváltak, de Harvey hamarosan összeházasodott egy CIA-s kolleganőjével Clara Grace-szel (becenevén C.G.), akivel még a frankfurti bázison ismerkedett meg. C.G. akkoriban Lucian B. Truscott tábornoknak dolgozott adminisztrációs asszisztensként, majd házasságkötésük után Berlinben folytatta CIA-s karrierjét, itt a titkos búvó lakások szervezése volt a feladata. Harvey rátalált arra a nőre, aki elfogadta és megértette életmódját, képesek voltak viták és féltékenység nélkül, boldogan egymás mellett lenni.

Harvey egyik legfőbb szórakozása a fegyvergyűjtés volt. Berlinben második világháborús pisztolyokat tartott a villájában is, emellett önvédelmi okokból akár három revolvert is hordott magánál. Egyik alkalommal – C.G. elmondása szerint – fényes nappal hazafelé tartott otthonába, nem tisztázott okból (sic!) beleesett a saját kertjében található tavacskába. Miután átöltözött és megszárítkozott, leült kandallója elé a pisztolyait tisztogatni. Különösebb gondolkodás nélkül fogta az egyiket, kiakasztotta a kakast, és belelőtt a nappali falába. A halálra rémült bejárónő és az amerikaiak háza előtt cirkáló rendőr is megjelent a lövés hallatára. Harvey elnézést kért tőlük, majd kissé értetlen, legcsekélyebb megbánást sem mutató arckifejezéssel folytatta fegyvereinek tisztogatását.

A Berlinben töltött nyolc év alatt a CIA kulcsfigurája lett. Nevét a hírszerzés berkein belül elismeréssel emlegették, egyértelművé vált, hogy a jéghátán is megél, bármilyen nehéz feladatot kap, helyt áll, és képes a szovjet NKVD-vel olyan kemény hangnemben kommunikálni, amiből az oroszok is érzik: Bill Harvey és az Egyesült Államok nem tréfál. Ezen okból szemelte ki a Cég a már említett roppant kockázatos művelet irányítására, Castro meggyilkolására. 1959-ben vett búcsút a Berlini Operációs Bázistól, és családjával visszatért Washingtonba. Ekkor történt a híres

eset, amikor Kennedy személyesen is látni akarta a CIA nagyágyúját, és meghívta az Ovális Irodába. Harvey tisztában volt a rá váró feladattal, előzőleg még Berlinben rábólintott, de a lehető legbizarrabb és hátborzongató megbízást kapta: fel kellett vennie a kapcsolatot az amerikai maffiával. A Cég úgy döntött, Castrót diplomáciai bonyodalmak nélkül kell eltávolítani, ehhez pedig az alvilágot használták bérgyilkosnak. Harvey olyan kétes figurákkal szervezett találkozókat, mint Johnny Rosselli, Sam Giancana és Santo Trafficante, egytől egyik a maffia tagjai.

Hiába volt elismert kémspecialista, komoly szakértő, az 1970-es évek kongresszusi vizsgálatai sötét képet festettek maffiás kapcsolatai miatt az egykori berlini hősről. Ehhez az is hozzájárult, hogy Bobby Kennedyvel rettenetes rossz viszonyban volt. Kimondhatóan gyűlölték egymást. Harvey a Kennedy fivéreket „Ötödik sugárúti cowboyoknak" hívta, rossz véleménnyel volt a pénz és kapcsolatok segítségével magasra törő politikusokról, akik hírszerzési szakértelem hiányában akarnak beleszólni a CIA ügyeibe. Ellenszenvét számos alkalommal kifejezésre jutatta, míg egy ideges hangulatú értekezleten, az 1962-es kubai rakétaválság legsúlyosabb pillanataiban, egy október 26-i ülés folyamán nyíltan szóváltásba keveredett Bobbyval. Közölte az elnökkel és testvérével, hogy az egész rakétaválság miattuk van, amiért a Disznó-öböl műveletet elszúrták. Bobby mérgében elintéztette, hogy Harveyt helyezzék át Olaszországba, ahol a római CIA-bázis vezetői posztját kapta.

Olaszország egyértelmű lecsúszás volt Harvey számára. Mindössze három év telt el azóta, hogy a berlini csúcspozícióból, a CIA elismert „sztárjaként" visszatért Washingtonba. 1963 tavaszán Rómában találta magát, ahol a régi izgalmak, a nyüzsgő kémvilág hiányában rosszul érezte magát. Alkoholizmusa is súlyosbodott, egyre szembetűnőbbé vált, és ekkor már befolyásolta munkabírását és teljesítőképességét. Felettesei és önmaga számára is egyértelműnek tűnt, hogy elindult lefelé a lejtőn, és karrierje megállíthatatlanul a végéhez közeledik. Rómában szívroham is érte, az olasz orvosok jelentését olvasta Dr. Arthur Tietjen, a Cég orvos-szakértője, akinek az ügynökök fizikai és mentális állapotának figyelése volt a feladata. Tietjen arról is értesült, hogy Harvey lábában érszűkület van, mely a túlzott alkoholizálás következménye lehetett. Az ő keze volt abban, hogy Harveyt 1966-ban visszahívták Rómából. Egyes álláspontok szerint Tietjen lehetséges, hogy megmentette az életét, hiszen fizikai állapota nem tette már alkalmassá a stresszel teli életmódra.

Visszatérése után az akkori igazgató, Richard Helms irodai munkát biztosított neki. De pontosan már senki nem tudta megállapítani mi a feladatköre. Harvey úgy érezhette, hogy tudására és szakértelmére nem tart igényt a Cég. Egyik ebédszünetéből aggodalmas arccal tért vissza, és megkérdezte valakitől, hogy vajon probléma lesze belőle, hogy három Martinit megivott evés közben. Már rettegett alkoholizmusától, és érezte, nem bír ellenállni az italnak. Attól is szorongott, hogy felettesei előtt kitudódik állapota, és távozni kényszerül a Cégtől. Még erős dohányos volt, napi három csomaggal szívott, magas vérnyomása, és lábainak érszűkülete miatt ugyanolyan rossz állapotban volt, mint Rómában.

Árnyékot vetett rá az is, hogy kapcsolatban volt Johnny Rossellivel. A CIA már távolságot akart tartani a maffia tagjaitól, ezzel szemben Harvey véleménye nem változott: szerinte Rosselli a kétes ügyletein kívül szimpatikus és kellemes ember, telefonon rendszeresen beszéltek egymással. Az FBI folyamatosan nyomozott Rosselli után, és félő volt, hogy Harvey egykori kollegái

megfogják valahogy a maffiózót, és baráti kapcsolatuk rá is árnyékot vet. Fizikai állapota és Rosselli miatt 1968 elején Richard Helms meghozta a kényelmetlen döntést, nyugdíjazta Harveyt, aki 21 év szolgálat után távozott a Cégtől.

Feleségével visszatért Indianapolisba. Egy ügyvédi irodának dolgozott, az érdekesebb történeteket lejegyezte magának, és esténként vacsora közben szórakoztatta velük a családot. Feladatai és a vidéki környezet egyhangúsága nem elégítette ki igényeit, hiányzott neki a régi „tükörvilág", az üzelmekkel és csalásokkal teli kémjátszmák. Rossellivel változatlanul kapcsolatot tartott. Emellett Harvey még mindig tartott a szovjet ügynökök fenyegetésétől. Templomi papjának elárulta, hogy vérdíj van a fején, és vadásznak rá. „Kicsoda?" – kérdezte a pap. „A KGB" – érkezett a válasz. Ettől függetlenül kiegyensúlyozott volt. Egy régi berlini kollegája tett nála látogatást 1973 körül. Beszámolója szerint felhagyott az ivással, még mindig túlsúlyos volt, de boldognak tűnt. Harvey a 70-es évek elején Indianapolisban javuló egészségi állapottal, családapaként éldegélt, állandó munkával rendelkezett, ami frissen tartotta és lefoglalta. Sokat olvasott hadtörténelemről, lovagolt, rajongott a baseballért, templomba járt, sokat kártyázott, és utazgatott. Úgy tűnt CIA-s múltja után új életet kezdett.

1974-ben Nixon elnök Watergate-botránya megrázta Amerikát. Az állampolgárokat felháborította a tény, hogy a kormányzat titkos akciókat hajt végre. A döbbenet láncreakciót indított, amely a CIA-hez is elért. Kongresszusi vizsgálatok indultak a Cég idegen államok elleni merényleteinek és műveleteinek felderítésére. Harveyt az elsők között hallgatták meg. A szenátorok hatalmas érdeklődéssel várták az ülésteremben „Amerika James Bondját". Harvey semmiről sem hazudott, legfeljebb a titkos részletekbe nem avatta be a szenátorokat, de őszinte elmondását szörnyülködve fogadták. Elérkezett az, amitől a CIA alkalmazottai rettegtek: hírszerzésben járatlan politikusok ítélkeztek a sokat próbált öreg rókákon. Az elmélet, hogy a maffia gyilkolta meg John Kennedyt, széles körben elterjedt. Azzal, hogy Harveyről kiderült, 1961-től ő volt az összekötőkapocs a Cég és az alvilág között, valamint kitudódott a Bobby Kennedyvel lezajlott incidense, az emberek szemében bűnössé, de legalább gyanússá tette. Bár minden kérdésre választ adott (egyesek szerint kizárólag annyi információt adott át, amennyi minimálisan kielégítette kérdezőit), népszerűségét megtépázta a vizsgálat. Az újságok cikkezni kezdtek múltjáról, az összeesküvések kedvelőinek egyértelműen a CIA feketebáránya lett, aki megtestesíti a romlott és bűnös Ügynökség sötét arcát. 1975-ben az embereknek már nem lehetett elmagyarázni, hogy 20 évvel korábban miért volt szükség titkos, morálisan elítélhető műveletek végrehajtására.

Harveyt az utókor egyértelműen negatív történelmi személyiségként kezeli. Hiába a tény, hogy Harvey 1963. november 22-én, az elnökgyilkosság napján Rómában dolgozott, a témában kutatóknál minden esetben találkozunk Bill Harvey, mint lehetséges összeesküvő nevével. A vizsgálatok után folytatta indianapolisi életét. 1976. június 9-én hajnalban újabb szívroham érte. Kórházba szállították, de már nem tudták megmenteni az életét. 61 éves korában elhunyt.

(Csabai Dávid)

Források

- David C. Martin: *Wilderness of Mirrors*. The Lyons Press, Guilford, 2003.
- Bayard Stockton: *Flawed Patriot*. Potomac Books, Washington D.C., 2006.